

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . K 28.—
za en mesec " 2'20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . K 24.—
za en mesec " 2.—
V upravi prejemam mesetno " 170

Sobotna izdaja:
za celo leto . . . . . 7.—
za Nemčijo celoletno " 9.—
za ostalo inozemstvo " 12.—

**Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74.**

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Inserati:

Enostolpna petitrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . . " 13 "
za trikrat . . . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Porjena oznamila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna petitrsta po 18 vin.

Poslano:
enostolpna petitrsta po 30 vin.
Izhaja vsak dan, izvzemaj ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Današnja številka obsega 4 strani.

Štrajk po tiskarnah končan.

Štrajk po avstrijskih tiskarnah je končan. Danes so se vrnili tiskarji na delo, ki so z njim prenehali še pred Božičem. Štrajk je trajal od 20. decembra 1913 do 17. februarja 1914.

Lastniki tiskarn so bili že pri izbruhi štrajka mnenja, da štrajk ni dober ne za gospodarje ne za delavce; teh misli so sedaj skoro gotovo tudi tiskarji-delavci, ki bi bili od svojih zahtev brez štrajka dosegli več nego so sedaj po osem tedenskem boju, kjer jim je socialno-demokratično vodstvo brez potrebe zaigralo lepe milijone v dolgi vrsti let nabranih prispevkov.

Tega štrajka, namreč ni spočela skrb za vsakdanjan kruh — tega tiskarjem ne manjka — ta štrajk je skotila zavest premoči krepke, mnogoletne organizacije. Ob vsaki obnovitvi tarifne pogodbe so šli tiskarji s svojimi zahtevami navzgor, tiskarnarji brez trdne osrednje organizacije so se jim vedno vdajali. Stanovski ponos je rastel v njih vrstah, čutili so se nepremagljive, in zato so postajali pretirani v svojih zahtevah.

Socialno demokratično vodstvo delavske tiskarske organizacije je ostavilo svoje strogo strokovno stališče, postavilo se je na strankarsko stališče močnejšega, hotelo je izrabiti svojo premoč v strankarsko - politične namente socialne demokracije.

To se je pokazalo prav posebno ob sedanjih dogovorih za nov tarif. Tu je vodstvo zahtevalo stvari, ki po obrtnem redu spadajo edino v področje gospodarjevo, zahtevalo je pogoje, ki bi se z njimi oviral vsak razvoj tiskarske obrti. S tem je prekoračilo vodstvo delavske organizacije opravičene meje svojega delokroga in naletelo na odpor združenih tiskarnarjev, kakršnega doseglo ni pričakovano. Tiskarnam je šlo za biti in ne biti in zato so delo ustavile, dokler se jim ne poverijo vsprejemljivi pogoji.

Sedaj je borbe konec. In kakšen je rezultat? Lastniki tiskarn so splošno z novim tarifom zadovoljni, upajmo, da bodo zadovoljni tudi tiskarji - delavci. Eden seveda ne more biti zadovoljen, in ta je osrednje socialno demokratično vodstvo tiskarske organizacije na Dunaju. To vodstvo je poraženo v tej borbi in zaslužen je ta poraz, ker ga je vodstvo samo iskalo. Gnal je delavec v borbo, dasi bi bilo moralo razmere toliko poznati, da se zanj ta borba ne more končati z zmago, ker so bile zahteve nesprejemljive. Socialno demokratično vodstvo bi bilo moralo vedeti, da se tiskarnarji ne bodo dali enostavno ubiti; vedeti bi bilo moralo vodstvo, da so se v tiskarski obrti z uvedbo raznih strojev, zlasti stavnih strojev, razmere bistveno izpremenile; presoditi bi bilo moralo dobro, ali bodo milijoni, ki jih izmeče za štrajkujoče, obrestnosno naloženi na uspeh vse borbe. Vsega tega ni vpoštevalo socialno demokratično osrednje vodstvo na Dunaju. Raje je umetno gojilo med svojimi člani nezadovoljnost, da jih je ložje tiralo v štrajk.

Kakor dozdaj še povsod, tako se je tudi tukaj socialna demokracija izkazala nesposobno za pozitivno delo, ona noče zadovoljnih delavcev, ne mara urejenih razmer, njeni pravki žive le od hujskanja; to je njih življenjski princip. — Ta poraz, ki ga je doživelos osrednje vodstvo tiskarske organizacije, je zanjo usoden. Mi lahko rečemo: Enotna organizacija je bila, a je ne bo več. — Vodstvo si je s tem fiaskom pri mnogih članih zapravilo zaupanje. Toda to ni naša stvar, to naj urede člani in vodstvo sami med seboj.

Tiskarnarji so si v tej borbi z velikanskimi žrtvami priborili pravice, ki so pri gospodarjih v drugih industrijskih panogah same po sebi umevne,

oni imajo pravico sedaj po štrajku vsprejeti v delo kogar hočejo, izbirajo si svoje delavstvo, ki je po paritetni posredoovalnici na razpolago; če tukaj ne najdejo za svoje delo primerenega, ga poiščejo drugod, navezani niso na delavstvo, organizovano v osrednji tiskarski organizaciji in imajo lahko v svoji tiskarni tudi neorganizirane ali pa člane drugih organizacij, samo da so pravilno izučeni za tiskarsko obrt. Enako so si ohranili svoje pravice glede vajencev. Ima tarif še mnogo podobnosti manj bistvenega pomena. — Glavno za nas v tej borbi je, da je razbit teror socialne demokracije.

Tiskarji-delavci pa so tudi dobili večinoma, kar so jim tiskarnarji že pred štrajkom pri pogajanjih ponujali. Zvišala se jim je najmanjša tedenska plača od 31 na 34 kron, in sicer po vzorcu nemškega tarifa, da ima do tega poviška pravico stavec s 23 leti. Omejil se jim je čas dela za pol ure na teden in ugordilo se jim je še nekaj drugih manjših zahtev. — Seveda če bo vse to zboljšanje zadostovalo za zvišane prispevke v prazne blagajne socialnih demokratov, to je drugo vprašanje. Borba med tiskarnarji in tiskarji, ki so pokazali dozdaj nepoznano edinstvo in disciplino, poučna je za tiskarje-delavce, ki se iz nje lahko marsikaj koristnega pridruži in naravnost usodna za socialno demokracijo, ki je zopet tukaj pokazala svoje vse razdirajoče vodilno načelo.

Upajmo po hudem viharju lepih solnčnih dni, ki se jih naj radujejo tiskarnarji in tiskarji, oproščeni nasilja škodljive socialno - demokratične mōre.

Štajerski deželni zbor.

Građec, 16. februarja 1914.

Ker se glavne točke programa, ki si ga je stavila sedanja slovenska delegacija za deželni zbor, vedno niso izpolnjene, zato je nemška večina primorana, se za vsako zasedanje glede delovnega programa zediniti s slovenskimi poslanci, da se zasedanje sploh zasigura. Pretekli teden so se dan za dnevom vršila v Građcu tozadenva pogajanja med nemškimi in slovenskimi poslanci pod predsedstvom cesarskega namestnika grofa Claryja. V soboto, dne 14. t. m., se je doseglo v glavnih točkah sporazumljenje med strankami.

Slovenskim poslancem je bilo na tem, da se tudi v deželnem zboru prejšle rešijo one železnične zadeve, ki so vsled vladnega predloga za lokalne železnice postale za Stajersko najaktualnejše. Za slovenski Stajer pridejo v poštež železnica Ljutomer — Ormož in Polzela — Motnik. Mogoče se v teku zasedanja posreči, spraviti nameravano progo Ptuj — Rogatec za korak bližje do realizacije. Ko so enkrat ta vprašanja pod streho, potem je prosta pot za naše nadaljnje načrte v železnični politiki, to je proga Rogatec do Savske doline in Rečica na Paki do Gornjegrada. Zeleti bi bilo, da se potem tudi na Kranjskem uresničijo načrti Savske doline — Novo mesto in Gornjigrad — Kamnik.

Na dnevnih red sedanjega zasedanja pride tudi cestni načrt za prihodnjih deset let, vsled kojega se bo vpostavilo vsako leto okoli 400.000 K v proračun za zgradbo novih cest. Spodnještajerski okrajni zastopi morajo pač paziti, da denar ne bo šel samo v nemške okraje, in zato se je treba pravočasno pripraviti na delo.

Ker v zadnjem zasedanju ni bilo časa, pride sedaj predlog za občinska mirovna sodišča na dnevnini red, ki se bodo upeljala po vzorcu in izkušnjah drugih dežel, kjer so deželni zbori taka sodišča že zakonito omogočili. Upati je, da se bo vsled tega mnogo pravd in z njimi mnogo denarja prihranilo tudi med slovenskim ljudstvom, ker se bodo malenkostni prepriki lahko in pravomočno razrešili v občini sami in ne bo treba pred sodišča in k advokatu,

Samoumevno je, da slovenski poslanci ob tej priliki tudi na nekatere druge važne zadeve, kakor so na primer obrambna dela ob Dravi pri Sv. Janžu in Sv. Marku, niso pozabili, ampak dosegli vsaj najpotrebnejše regulacijske izvršitve. Istotako se jim je zasiguralo, da pridejo znane obrtni olajšave glede zidarjev, dimnikarjev itd. na dnevni red. Zasedanje bo sicer kratko, toda kakor razvidimo, ne brez koristi za slovensko ljudstvo.

5000 do 6000 goriških vinogradnikov proti davku na vino.

Gorica, 15. februarja 1914.

Danes so se vršili na Goriškem na poziv poslancev S. L. S. trije veličastni shodi proti nameri deželnega odbora goriškega, ki hoče uvesti davek na zasebno vino v znesku 8 kron, na mošt v znesku 6 kron in povišanje zemljiške doklade od 20 odstotkov na 40 odstotkov.

V Gorico v »Trgovski Dom« je sklical protestni shod poslanec Fon za dopoldne. Zbral se je nad 600 mož iz bližnje okolice. Shodu je predsedoval gospod pl. Locatelli iz Vrtojbe. Poslanec Fon je ožigosal namero deželnega odbora glede zvišanja novih davkov in zahteval večji davek na pivo. Predlagal je resolucijo, ki jo navajamo na koncu.

Deželni odbor in liberalna deželna odbornika (Frankota in Dominčota) je zagovarjal zelo nerodno dr. Podgornik, ki je dejal, da ni deželni odbor mislil resno. (Torej ima vinogradnika v taki važni zadevi za norca!) Dalje je govoril poslanec Rojec, ki je poudarjal žalostni položaj kmeta in zahteval, da se bo vlada davku na pivo moralna udati. Obdačijo naj se sloji, ki lažje plačajo kot kmet ali delavec. Protestiral je tudi proti povišanju zemljiške doklade. Govoril je še gospod Mermolja, ki je predlagal, naj se naklade na davke enakomerno razdele.

V Dornbergu se je vršil zunajna prostem protestni shod, ki ga je tudi sklical poslanec Fon, ob treh popoldne. Zbral se je 3000 do 4000 vinogradnikov iz cele Vipave. Tu je predsedoval domaći župan gospod Stefan Kavčič. Tudi tu je poslanec Fon v ostrem govoru obsojal kmetu sovražne nake na deželnega odbora ter poudarjal, da je on svoj čas stavljal v deželnem zboru nujni predlog za postavljeno zvišanje davka na pivo na 8 kron, da pa večima gospodov (med njimi slovenskimi liberalci) niso o tem marali nič slišati. Govoril je še liberalni poslanec Furlani in g. Luznik, ki sta se pridružila protestu proti davku na vino. Tudi tu je stavil poslanec Fon enako resolucijo kot dopoldne v Gorici. Sprejeta je bila soglasno in z velikanskim navdušenjem.

Glasi se:

Na shodu, dne 15. t. m., zbrani vinogradniki protestiramo kar najbolj energično proti nameravani upeljavi deželnega davka na vino in mošt.

Ako se pa že morajo uvesti novi davki v deželi, potem zahtevamo istotako odločno, da se povisja doklada na pivo vsaj za 4 krone, torej na 8 kron od hektolitra.

Protestiramo proti 20odstotnemu povišanju zemljarine in zahtevamo, da se vsi realni davki sorazmerno povisijo.

Veličasten je bil shod, ki ga je za cela Brda sklical župan gospod Obljubek v Smartnu pri Vojskem. Na trgu pod šolo se je zbralo nad 2000 mož iz vseh brdskih krajev. Poslanec Rojec je v obširnem govoru pojasniljeval deželne finance in nato prešel na predlog deželnega odbora glede povišanja davka na vino, ki bi bil za kmeta uničujen. Shodu je predsedoval gospod župan Obljubek, ki je govoril proti davku v imenu vinogradnikov. Ljudstvo je bilo silno ogorčeno nad liberalnimi poslanci, deželnimi odborniki, ki so hoteli

kmeta naravnost uničiti. Sprejeta je bila soglasno in z nepopisno navdušnostjo resolucija, ki se glasi:

1. Zbrani brdske vinogradniki in kmetovalci na javnem shodu dne 15. februarja 1914 v Smartnu odločno protestirajo proti predlogu deželnega odbora, stavljenem v deželnem zboru v Gorici dne 3. t. m. glede upeljave davka na vino v znesku 8 kron na hektoliter in 6 kron na hektoliter mošta ter proti povišanju zemljiškega davka od 20 na 40 odstotkov, in to z ozirom na to, da je gospodarski položaj vinogradnika na Goriškem zelo žalosten in opasan.

2. Naloži naj se v zmislu nujnega predloga gospoda državnega in deželnega poslanca Fona stavljenega v zadnjem zasedanju deželnega zboru za povisanje davka na pivo na 4 na 8 kron na hektoliter.

3. Priporoča se c. kr. ministrstvu na Dunaju, da uvažuje resolucijo, sprejeto na velikem kmečkem shodu v Gorici, zbranem na poziv »Gospodarske zadruge za goriško okolico« v Gorici 2. februarja t. l., da pri pogajanjih z Italijo glede carine ščiti kmetski stan.

Današnji dan je protestiralo torej 5000 do 6000 kmetov goriškega glavarstva proti nečveni nameri deželnega odbora, ki hoče menda našega kmeta enostavno ugonobiti.

So tudi liberalci imeli nekaj shodov. Toda ljudstvo uvideva to njih hina v ščino. Najprvo predlagajo davek, ki bi kmeta uničil, potem pravijo, saj ni bilo nič resnega in potem pa gredo celo protestirati sami proti sebi. Ali je mogoča večja hinavščina?

Nov davek na vino bi kmetu silno škodoval gospodarsko, povzročil bi, da bi se bolj širila židovski špirit in nemško pivo. To bi bil tudi hud udarec ravno z narodnega in tudi s socialnega stališča.

Ljudstvo je pa ravno na poziv poslancev S. L. S. o pravem času spoznalo, kakšne namene imata liberalna deželna odbornika dr. Franko in Dominčo. Ta dva sta namreč v deželnem odboru glasovali z vsemi štirimi za novi davek. Liberalci se sedaj bojejo ljudstva in protestirajo, toda ljudstvo je že spregledalo in ve, da je liberalci velik le v hina v ščini.

PRINC WIED GRE.

Po dolgem prerekanju med Avstrijo in Italijo se je glede prevoza albanskega vladarja princa Wieda končno dosegel sporazum. Kakor se iz zanesljivega vira čuje, se bo princ Wied v Trstu vkrcal na avstrijsko vojno ladjo »Taurus«, ki bo tudi potem ostala v balkanskih vodah na razpolago novemu albanskemu vladarju. Med velikimi vojnimi ladji, ki bodo spremjale albanskega vladarja, bo avstrijski dreadnought »Tegethoff«. Na ta način je menda sedaj tudi kočljiva diplomatična točka glede princovega prevoza rešena. — Iz Trsta pa nam poročajo: Albarski princ pride dne 21. februarja v Trst, kjer bo sprejet z vsemi častmi, ki gredo knezu, vladarju Albanije. Ta dan bo tudi od avstrijske eskadre navzočih več vojnih ladij v Trstu, ki bodo novega vladarja pri vkrcanju pozdravile.

Dnevne novice.

+ Korespondenca »Slovenske Krščansko-socialne zvezke«. Odbor S. K. S. Z. je sklenil za društvene voditelje izdajati korespondenco, ki naj bi obsegala snovi za društvena predavanja, literaturo, navodila o društvenem delovanju, dramatične prizore, sporedne za vzorne prirede, vsaka stevilka pa bi poleg vsega tega imela tudi po eno celotno predavanje. Taka korespondenca je za poživljenje društvenega življenja nujno potrebna in prepričana smo, da bo tak pripomoček pozdrav

sedaj določili število iztisov, **prosimmo vse one, ki hočejo to korespondenco dobiti, naj javijo svoj naslov po dopisnici »Slovenski krščansko - socialni zvezci v Ljubljani.** Cena se določi, ko izvem število iztisov, že danes pa lahko rečemo, da bo naročnina minimalna.

+ **Unione Nazionale**, novo politično društvo istrskih Lahov se je zbralodne 15. t. m. v Piranu. Predsednik Felice Bennati je izjavil, da bivši istrski deželnji zbor ni mogel delovati vsled Slovanov. Lahi da so bili pripravljeni ponuditi roko v spravo, ne da bi stavili pri tem svojo nacionalno eksistenco na kocko. Ker tega njihovega kompromisa Slovani niso sprejeli, je vlada predložila svojega, katerega so Lahi sprejeli, Slovani pa ne, češ, da je ta kompromis med Lahi in vlado dogovorjen in je nastal vsled pritiska laškega zunanjega ministrstva. Nov deželnji zbor se bo moral resno pečati z vprašanjem sprave, zato mora biti laška večina kompaktnej. Končal je s tem, da je položaj tem neugodnejši, ker postaja Avstrija vedno bolj slovenska (samo da bi bilo res) in da vlada pod pretvezo državnih koriščenja na jugu čedalje bolj pripravlja pot za trializem. Dr. Giuseppe je govoril o laških klerikalcih in se hudoval, češ, da novi poreško-puljski škof ne mara podpirati »Lege« in je obsodil njeno nacionalno hujskanje in kaljenje narodnega miru v Istri, dočim je rajni škof Flapp »Lego« podpiral. Gledate takto pri ožjih volitvah bodo sklepali šele pozneje. Sklenili so tudi protestirati proti štiričiščnim pečatom v Istri, četudi, kakor so sami priznali, ne bo ta protest nič koristil.

+ **Veliko razburjenje v nemškem taboru** je nastalo, ko je v ponedeljek graška »Montagszeitung« prinesla razprto tiskano brzovljavo poročilo iz Celja, da se je baje na nekem nedeljskem sestanku S. L. S. v Celju sklenilo, pozvati »Slovenski klub« v štajerskem deželnem zboru, naj skuša namernavano občinsko volilno reformo za graski mestni svet tako dolgo zavlačevati, da se tudi za dvoječica avtonomna mesta Celje, Ptuj in Maribor doseže enaka volilna reforma. Nemci vseh strank se po svojem časopisu upirajo tež »zahtevi«. Vsekakso pa bi bilo nujno potrebno, da se v tem oziru res stori kaj, da pridejo v označenih mestih naše manjšine do veljave in do svojih pravic. Slovensko ljudstvo izključno redi v Ptiju, Celju in Mariboru prebivalstvo; na tisoče nas je v teh mestih, zatorej je pač omenjena zahteva gotovo skozi in skozi opravičena.

+ **Domovini iz ljubezni in vdanega srca.** »Slovenska Straža« je prejela: Slavna »Slovenska Straža! Pošiljam 100 K iz ljubezni in vdanega srca dragi slovenski domovini, katero naj Bog blagoslov in ohrani.

O naj bi rod moj srečen bil
v edinstvi povsod,
bi množil se in se krepil
ter bil sam svoj gospod.

Orti Tončka,

Male Braslovče št. 14, pošta Braslovče.
Ta dar plemenite Slovenke in besede, s katerimi spremjam ta dar, bodo pač marsikoga globoko ganile. In če se to zgodi: Pojdite in storite tudi Vi tako!

+ **Socialno-delavski tečaji J. S. Z.** V nedeljo, dne 22. t. m. priredi J. S. Z. celodnevni socialno-delavski tečaj na Vrhniku, v nedeljo, dne 8. marca pa v Št. Vidu nad Ljubljano.

+ **Podeljena je župnija Ribnica** č. g. Antonu Skubicu, župniku na Jesenicah.

+ **Umrl** je č. g. Janez Káret, župnik v Nemški Loki dne 15. februarja. Rogen je bil dne 11. novembra 1842 v Ljubljani. V mašnika posvečen dne 23. okt. 1867. Služil je kot kaplan v Črnomlju, v Koči Reki, kot župni upravitelj v Banji Loki, kot župnik v Črmošnjicah in slednji do svoje smrti v Nemški Loki. Priporoča se v molitev č. gg. sestrom.

+ **Umrl** je v Trstu v nedeljo, dne 15. t. m. zvečer g. c. kr. dvorni svetnik v p. Anton vitez Klodič pl. Sabladolski, odlikovan z redom zlate krone tretjega razreda.

- **Zadružni Savez** v Splitu je imel 12. t. m. sejo. Za predsednika Saveza je izvoljen dr. Bervaldi. Seji je prisostvoval tudi tajnik deželnega kulturnega sveta g. Hribar, da se določi sporazumno sodelovanje. Obenem se je vršila važna enketa glede ribarstva.

- **C. kr. cesarja Franca Jožefa gimnazija v Kranju** je zaključila dne 14. t. m. zimski semester s precej ugodnim učnim uspehom. V 11 razredih je imela 297 učencev in 28 učenek, v enem predmetu je dobilo nezadosten red 15 učencev in 1 učenka, dva ali več nezadostnih redov ima 45 učencev.

- **Slabi prijatelji.** V Pulju se govorji, da je te dni v Skadru umrl puškar bataljona pešcev št. 87. Ta bataljon se že nahaja v Skadru in tvori

del mednarodne posadke. Kakor se govorji, je omenjeni puškar podlegel rani, katero mu je s strelnim zadjal neki Albanec.

- **Glavna skupščina »Matic Slovenske«** bo 15. marca 1914. Samostalni predlogi naj se po pravilih § 3, b) pošljejo odboru vsaj do 1. marca 1914.

- **Nemškatarska zmaga.** Pri občinskih volitvah v Podlehniku pri Ptiju so 14. t. m. zmagali štajercijanci, ki so v tej občini topot prvič imeli pri občinskih volitvah za nas žalostne uspehe.

- **Zvišana kazenska** Bivšemu občinskemu blagajniku Galante v Pulju, ki je bil od celovške porote obsojen na 2 leti ječe, je višja instanca zvišala kazeno za 18 mesecev.

- **Mrtvoud** je zadel glavnega urednika »Grazer Tagblatta« Maksa Besozzia na 16. t. m. v uredništvu. Besozzi je bil takoj mrtev. Rajnik je bil rojen 1. septembra 1847 v Celju.

- **Zastrupil** se je v Gradcu iz strahu, ker bi bil moral biti zarubljen, vrtnarski pomočnik Franc Steiner, ki je na zastrupljenju v bolnišnici umrl.

- **Svarilo pred nakupom in prodajo vina od tvrdke Giacomo Bovi v Rivi na Južnem Tirolskem.** — V drugi polovici pretečenega meseca je neki Giacomo Bovi, vinski trgovec v Rivi prodajal v Ljubljani in v ljubljanski okolici dvoje sladkih vin pod imenom »Moscatello« in »Vino Santo di Castel Toblino« po 0'80, odnosno po 2:50 K liter, in sicer kot zajamčeno pristna vina. Dognalo se je pa uradno, da obe vrsti nista niti z vinom mešani, marveč popolnoma umetno napravljeni pijači (Kunstwein). Zlasti takozvano »Vino Santo« (sveto vino) je prav dobro ponarejeno, tako da lahko vsakega prevari. Ker je prodaja takih umetno napravljenih pijač glasom novega vinskega zakona z dne 12. aprila 1907, drž. zak. št. 210 pod kaznijo prepovedana in ker je proti prodajalcu Boviju kljub položitvi večje kavcije pri tukajšnjem deželnem sodišču (Bovi je bil namreč vsled te sleparije nekaj dni tu aretiran) uvedena sodna preiskava, opozarja vse one naročnike na Kranjskem, ki so naročili in dobili gorinavedene pijače, bodisi v steklenicah ali v sodčkah, naj jih nikar več ne točijo ter da takoj pismeno ali ustmeno sporočijo naravnost c. kr. kletarskemu nadzorniku Fr. Gombaču v Ljubljani množino dobljene in dosedaj prodane pijače ter eventualno s to naročbo združeno škodo. Pa tudi tozadovnih računov ni treba poravnati, četudi bi mogoče Bovi to zahteval. Istotako se mu ne smejo te pijače vračati.

- **Poročil** se je c. kr. avskultant Rado Jerman z gdč. Marico Mevžljevo iz Mokronoga.

- **Iz poštne službe.** Poštarica Marija Strašek je na lastno prošnjo predstavljena kot poštarica z Marija Lanovic v Podčetrtek.

- **Žrvi prijateljstva.** Graška občinska svetnika ml. v p. Marsch in major pl. Peccio sta odložila svoje mandate, ker so ju Nemci tako silno pikali, da sta baje celo v družbi postala nemogoča. Oba vpokojena časnika sta namreč s svojima glasoma pripomogla, da je bil socialni demokrat Ausobsky izvoljen za graškega podžupana. Listi namigavajo, da se jima je od višje strani na tihem zagroščetu, da zgubita svoji šarži, aki ne odložita svojih mandatov.

- **Ogenj.** Vransko. Dne 8. t. m. je v Sp. Gorčah pri Braslovčah pogorelo gospodarsko poslopje posestnice Ane Prisljan. Posestnica ni bila zavarovana.

- **Plesanje za narod.** Ples Lege v Šibeniku je prinesel 6000 K čistega dobička.

Ljubljanske novice.

- **I Časih je luštno b'lo, zdej pa ni več tako...«** Ta žalostna pesem doni sedaj ljubljanskemu županu neljubo na ušesa. In kakor stvari stoje, bo na magistratu vedno bolj žalostno za tiste ljudi, ki so imeli veliko prednost v proračunih in računskih zaključkih potvarjati pravi položaj mesta, da niso izkazali pravilnih deficitov, ampak trdili, da je vse v najlepšem redu, v takem redu, da so izkazovali celo prebitke in niti z besedo niso omenili izpraznjenih fondov. Ni čuda, če sedaj župan dr. Tavčar cele kolone »Slovenskega Naroda« napolnjuje s Kregarjem in Štefetom, ker sta bila tako nečuvno predzna, da sta posvetila v to misticno temo in pokazala davkopalčevalcem, po čim je na magistratu sol magistratnih modrijanov. Posebno je župan hud na pritožbe proti mestnemu proračunu. Včeraj piše župan v »Narodu«, da deželnemu odboru ne rešil še pritožbe proti proračunu mestne občine za leto 1913. Počasi, gosp. župan! Ravno pritožba proti proračunu za leto 1913 vsebuje obdolžitve o nekorektinem stopanju z raznimi zakladi in kaže na razne

nedovoljene »kniffe«. Ta pritožba je bila podlaga za vse, ker je župan moral v svoji spomenici, v kateri se je v enem tednu zmotil za stotisoč kron, priznati in kar bo še moral priznati. Brez pritožbe proti proračunu za leto 1913 bi nikdar ne imeli veselja brati županovo spomenico. To bodi tu izrečno konstatirano, da ne bo župan zopet prišel s trditvijo, da je znano spomenico podal iz lastnega nagiba. Ali naj morda tudi pritožbo iz leta 1913 ponatisnemo, da se bo videlo, iz katerega žaklja je župan moral jemati svojo gospodarsko sol? In tako se bo stvar lepo dalje razvijala. Nekaj pa še enkrat povemo g. županu: notice v »Narodu« proti Kregarju in Štefetu stoka stvari ne bodo prav nič ustavile. Župan bi poštejneje ravnal, da bi se ne zadiral v Kregarja in Štefeta, da bi ne poizkušal še sedaj varati svojega občinstva in raje odkrito povedal, da tistega vinca, o katerem so časih na magistratu tako veselo prepevali, ni več in da imajo komaj še za vodo. Da, da, »časih je luštno blo, zdaj pa ni več tako...« Magistratna gospoda se bo na to pesem pač morala privaditi, kolikor prej, toliko bolje za ljubljanske davkopalčevalce.

- **I Včeraj je župan v »Narodu« pisal o »pritožbarjih«** — Don Kišotih — danes se pa po celi Ljubljani že nekaj zanimivega šepeta. Govore namreč, da so na magistratu hišnim posestnikom za nastanjenje vojakov leta in leta preveč zaračunavali in da gre to oškodovanje hišnih posestnikov v tisoči in tisoči. Če bi kdo rekel, da so bili hišni posestniki za te vsote osleparjeni, bi bil župan seveda hud. Tako se vsak dan, kadar župan najbolj zagovarja magistrastne modrijane in se v svoji nadčloveški ošabnosti iz drugih norčuje, na magistratu nekaj posveti. Res hudo se bodo g. župan »smejale krave in biki na robeškem posestvu«, kadar bodo prispele na vrsto točke iz pritožbe proti mestnemu proračunu za leto 1914, ko se že sedaj, ko še vsa pritožba za leto 1913 »ni rešena«, vsak dan odkrivajo nove magistratne skrivnosti. Ošabnost hodi tudi na magistratu pred padcem.

- **Ij Poročena** sta bila v frančiškanski cerkvi g. Boštjan Lassnig, pekovski mojster in posestnik v Tržiču z g. Ivano Perko, mesarico in gostilničarko iz Tržiča.

- **Ij Marijina družba gospodov v Alojzijevišču** ima jutri v sredo, t. j. 18. februarja 1914 po sestanku v kapelici sodalni večer v Unionu, soba »v rožnah«; prosi se obilne udeležbe.

- **Ij V izložbi tvrdke Benedikt & Co.** je izstavljeni častna diploma, ki jo izroči deputacija Kranjske deželne gasilske zveze svojemu prvemu častnemu članu g. dr. Pegau. Diploma je slikal znani veščak g. Anton Ruda. Okvir je po načrtu strok. učitelja c. kr. državne obrtne šole g. Tratnika napravil mizar g. Josip Arhar v Št. Vidu nad Ljubljano.

- **Ij Umrl** so v Ljubljani: Franc Dolinšek, kočijačev sin, 5 mesecev. — Terzija Hozhevlar, vladnega svetnika vdova, 80 let. — Mihael Cunk, delavec-hiralec, 74 let. — Neža Jordan, bajtarjeva hči, 16 let.

- **Ij Roparski umor.** Dne 4. t. m. je bila v Rutzendorfu na Spod. Avstrijskem med pol 9. in pol 11. uro dopoldne v svoji kuhinji ubita oskrbnikova žena Terezija Redlova. Žrtev je ropar umoril po glavi z neko topo rečjo tako, da je v par trenotkih izdihnila. Morilec, o katerem nimajo še nobenega sledu, je odnesel en ali dva bankovca po 100 K, dva po 50 K, štiri po 20 K, dva po 10 K in en tolar za 5 K kakor tudi več drobiža. Oblastvo je razpisalo onemu, ki bi prišel morilcu na sled ali ki bi zamogel dati kake podatke za izsleditev morilca 1000 K nagrade.

NOV VELIK ŠKANDAL V NEMČIJI.

- **Kolin.** V Duisburgu se je zbral preteklo soboto na poziv tajne organizacije za pederastijo okoli 100 mož iz vseh krajev Nemčije v ženskih oblekah, med njimi zelo odlične osebe, in so priredili grdo orgijo. Kar je vdrla v sobo o tem že obveščena policija in več oseb zaprla; drugi so poskakali skozi okna. Stvar vzbuja veliko hrupu in resni krogri so zelo vžaloščeni, da se nemška civilizacija na ta način omadeže.

Po Svetu.

- **Tango — je bil.** Tanga ni več tako temeljito so učinkovala razkritja argentinskega poslanika v Parizu. Še pred par meseci je bila plesačeljna Evropa, kakor obsedena od tanga, danes pa leži tango v ropotnici in prešnji navdušeni njegovi zagovorniki se čudijo, ako ga kdo še v misel vzame. V Londonu, kjer je še pred Božičem slavil svoje zmagovalstvo po vseh gledališčih in plesničih — životari danes samo še v enem gledališču kot živa priča, kako minljiva je slava sveta.

- **Najprometnejše ceste.** Statistiki se dandanes zanimajo za vse panoge. Tako so

tudi sestavili pregled ulic in cest, ki imajo največ prometa na dan. Najprometnejša kraja sta cestni vogal pri »Mansion House« v Londonu in »Operni trg« v Parizu. Mimo vogala pri »Mansion House« gre dnevno največ pešcev, po »Opernem trgu« pa največ voznikov. Mimo vogala pri »Mansion House« gre dnevno po 500.000 pešcev in 50.000 voz. Čez »Operni trg« pa gre 450.000 pešcev in 63.000 voz.

Na tretjem mestu stoji »Broadway« v New Yorku, po katerem gre vsak dan do 480.000 pešcev. Na četrtjem mestu stoji »Luerta del Sol« v Madridu, kjer pasira dnevno 360.000 pešcev. Na petem mestu stoji »Fridrichsstrasse« v Berolini, koder hodi dnevno 300.000 ljudi, ravnotoliko ljudi gre tudi po »Vladimirskovem Prospektu« v Petrogradu. Prek dunajskega »Grabna« gre vsak dan 270.000 ljudi.

- **V varstvo sadjereje** je srbska vlada nabavila 4000 skarj za trebljenje sadnega drevja, zlasti sлив, ki jih bo brezplačno razdelila med sadjerece. Ministrstvo za narodno gospodarstvo je letos posebno strogo ukazalo, da se sadno drevje o pravem času in temeljito otrebi raznega mrčesa.

- **Za razširjenje državnih železniških dejavnic v Nišu** je določenih 2 milijona dinarjev; pol milijona se od te vsote porabi za nabavo novih strojnih naprav. Razširjenje in izpopolnitve se izvrši tekom letosnjega leta. Število delavcev se od 860 zviša na 1200.

- **Zensko vprašanje v Rusiji.** Komisija dume za pravne reforme je ravnokar dokončala referat o ženskem vprašanju. Dotična predloga je bila že enkrat odobrena v dumi, ali v državnem svetu je bila znatno skrajšana. Zato je izdelala komisija izpremenjeno predlogo, ki ustrezava v celoti žel

Naša zunanjja trgovina.

V letu 1913. se je uvozilo v našo monarhijo za 2028.8 milijonov krov. Uvoz je padel proti onemu iz l. 1912. za 183.3 milijonov krov. Izvozilo se je pa za 1876.6 milijonov, proti l. 1912. za 86.2 milijonov krov manj. Naša trgovinska bilanca je pasivna. V letu 1913. se je ta pasivnost znižala od 249.3 milijonov v l. 1912. na 152.2 milijonov, torej za 97.1 milijonov krov.

Najvažnejši predmeti, ki smo jih leta 1913. uvozili so: Drevesne volne za 280; ovčje volne za 154.5; usnja in koža za 123.9; konfekcijskega blaga za 118.7; železa (in rude) za 116.5; premoga in koksa za 102.1; strojev za 78.9; kovin za 63.6; lana, konopljive in jute za 62.8; svile in svinjenega blaga za 52.9; potroleja za 41.7; koruze za 27.1; riža za 25.7; vina (v sodih) za 15.5 milj. krov.

V izvozu so pa najvažnejši predmeti: Žita za 255.9; moke za 249.2 živine za 321.2; sladkorja za 109; živinskih produktov za 92.4; lesa za 80.1; sadja za 74.8; masti za 46.3; drevesne volne in iz te izdelanega blaga za 41.5; vina za 40.6; usnja in usnjarskih izdelkov za 36.3; tobaka za 22.7 milijonov krov.

Med tostransko in ogrsko državno polovico je bil sledični promet: Izvoz na Ogrsko je znašal 1.453.6 milijonov. Uvoz iz Ogrskega pa 1.364.5 milijonov krov.

Bilanca tostranske državne polovice je aktivna za 89.1 milijonov, proti 124.8 milijonov v l.

1912. Ogri nas polagoma dohitujejo. Na Ogrsko se izvaja iz tostranske državne polovice večinoma industrijski izdelki, dokim Ogri uvažajo k nam načelje le pojedeljske pridelke, predvsem žita in moko. Leta 1913. so uvozili k nam slediče množine raznih žit: Pšenice 4,990.000 q; rži 2,524.000 q; ovsa 1,181.000 q; ječmena 1,814.000 q; koruze 1,800.000 q. Pšenične moke so izvozili Ogri k nam 6,516.000 q.

Ko bi se v naši državni polovici tako sistematično izvodrivali ogrski industrijski izdelki, kakor delaio na Ogrskem, bi lahko uvoz moke iz ogrskih mlinov popolnoma uničili. Korist bi imeli poleg davčne oblasti tudi delavci, ki bi dobili doma več kruha.

Gospodarstvo.**ČEŠKA INDUSTRIJSKA BANKA.**

V seji upravnega sveta Češke industrijske banke, dne 11. t. m. odobrena bilanca za poslovno leto 1913 izkazuje všečki prenos iz leta 1912., po odbitku upravnih stroškov, davkov in odpisov čistega dobička K 3,014.270.89 proti K 2,263.189.87 v prošlem letu.

Upravni svet je sklenil, dne 5. marca 1914 vršečemu se občnemu zboru predlagati razdelitev 6% dividende, to je 24 K kakor v prošlem letu, nadalje dotirati rezervne zaklade s K 252.155.34 s čemur narašeno isti na K 3,253.731.39, ter po pokritju tantjem izkazajoči se ostanek od 255.706 K 12 vin. prenesti na nov račun.

Račun z gube in dobička za 1913 izkazuje: Prenos dobička iz leta 1913 202.613 K (plus 60.228 K), obresti iz bančnih in hipotečnih poslov 5,624.804 K (plus 814.503 K), provizije in drugi donosi 1 milijon 851.795 K (plus 155.394), po odpisu plačane terjatve 2349 K (minus 18.858 K). Med izdatki se nahajajo režijski in upravni stroški s 1,709.740 K (plus 89.792 K), davki in pristojbine 463.681 K (minus 90.876 K), obresti od denarnih vlog 1,346.136 K (plus 319.421 K), obresti od bančnih obveznic 1.002.825 K (minus 31.257 K), odpis inventarja 42.461 K (plus 4881 K), odpis terjatev 102.447 K (minus 4776 K). Čisti dobiček znaša 3.014.271 K (plus 751.081 K).

Račun bilanca za 1913 izkazuje med aktivi: Blagajna 2,614.219 K (plus 36 tisoč 950 K), menice in devize 46.091.108 K (plus krov 10.347.650—), efekti krov 15.885.010 (minus K 4.597.538), efekti varnostnega zaklada za bančne obveznice K 390.188 (plus K 37.539), debitorji K 84.138.280 (po večini krito z efekti; plus K 7.659.020), hipot. posojila K 21.279.100 (minus K 1.005.900), inventar K 379.166 (plus K 28.599), poslopja filialki K 3.618.517 (plus K 1.715.753). Med pasivi se nahajajo: Delniška glavnica K 40.000.000 (plus K 10.000.000), različni rezervni zakladi K 3.022.566 (plus K 183.070), izzrebeni zaklad za bančne obveznice K 70.292 (minus K 115.105), obrestni zaklad za bančne obveznice K 239.390 (minus K 11.316), denarne vloge na vložne knjižice in blagajniške liste K 30.558.755 (plus K 6.108.486), kreditorji K 76.020.720 (plus K 8.283.285), emitirane 4½% bančne obveznice K 21.279.100 (minus K 1.005.900), izzrebane 4½% bančne obveznice K 200 (minus K 27.400), predplačane obresti raznih hipotečnih posojil krov 114.340 (minus krov 7603), nedvigjeni kuponi bančnih obveznic K 9547 (plus K 1026), nedvigjenje dividende K 66.408 (plus K 62.450), čisti dobiček K 3.014.271 (plus K 751.081 K).

Nam bliže stope podjetja so po večini delovala zadovoljivo. Ogrsko-češka industrijska banka, d. d. v Budimpešti dosegla je višji uspeh in bode svojo dividendo pri obilem preostanku zvišala na 5½% proti

5% v preteklem letu. Delniška družba mlinov v Pragi delovala je tako razveseljivo. Dividenda je znašala 5% in se obeta za tekoče leto dobri uspehi. Montanska delniška družba v Pragi primerno napreduje in bode v bodočem poslovnem letu našreže zamogla razdeliti primerno dividendo. Delniška družba za izkoriscanje gozdov je tako kot v preteklem poslovnem letu z tako dobrim uspehom delovala. Prva Češka splošna ziviljenjska zavarovalna delniška družba bo razdelila dividendo v visokosti štega leta. Lokalna železnica Kuřim—Veverí—Bytovka izkazuje tako v tovornem kaker tudi v osobnem prometu zadovoljstvo in je pričakovati, da v kratkem prejme zagotovljeno ji dejelno subvencijo in v okviru zakona ji dovoljeno železniško posojilo. Diskontno društvo pri češki industrijski banki, r. z. z. o. j., bode v kupone svojih delnic z istim zneskom kot v prošlem letu. Vadijski in kavčiški zavod, r. z. z. o. z., je v kljub precejšnji kurzni izgubi pri svojih pa poslovanje potrebnih efektov zadružne delež obrestoval s 5%. Tekom leta smo se udeležili novoustanovitve Banque de l'Industrie v Parizu, kjer delnična glavnica je bila določena z 6.000.000 frankov, in upamo, da nam ta zveza prinese dobitek.

Pri centrali kakor tudi pri nekaterih filialkah obstoječe industrijske prodajne oziroma evidenčne organizacije smo razširili. Filialke so imele primeren uspeh. Filialko v Brnu smo v letu 1913 nakurili na najboljšem prostoru ležeče večko poslopnega na oglu, katero se bode namesto primerno adaptiralo. Istočasno smo za filialko v Lounu pridobili lastno poslopje.

Dohodnina. Rok za vlaganje napovedi dohodnine je letos, ko stopi v veljavo osebnodavčna nova, odgoden. Meseca marca izide v našem založništvu knjiga: Dohodnina. Pouk, kako se odmerja dohodninski davek na podlagi zakona o osebnih davkih in osebno-davčne novele. Knjigo je spisal fin. tajnik (v c. kr. ministrstvu na Dunaju) Valentín Žun, ki je izdal svoječasno tudi brošuro »Osebna dohodnina«, katera je prešla v našo last. Knjiga bo kolikor možno tesno se naslanja na zakonsko besedilo, toda v poljudnejši obliki, obsegala vse določbe zakona o osebnih davkih iz leta 1896., ki so se ponekod bistveno izpremenile po pravkar izdani osebno-davčni noveli. Obširno stvarno kazalo bo olajševalo pregled v sistematičnem redu opisanih določb. Pri vsaki bolj nejasni določbi v ložje razumevanje so navedeni vzgledi iz prakse, istotako bo knjiga obsegala vzorce, kako se izpoljujejo hišni in stanovanjski izkazi in naznania o službenih prejemkih. Posebno pozornost je pisatelj posvetil izpolnjevanje napovedi. Zemljiski in hišni posestnik, trgovec, duhovnik in uradnik najde v navedenem vzorcu, na kar mu je treba paziti pri spisovanju fasi. Ker je po javnem razglasu napovedi za letošnje leto vlagati šele meseca aprila, more si vsakdo to koristno knjigo preskrbeli pravčasno. Knjiga bo obsegala kakih 7 tiskanih pol in bo na razpolago za nizko ceno od K 1.50 do K 1.80. Naročila sprejema že sedaj Katoliška bukvarna v Ljubljani.

Prehlajenja in kašelj

Vsek ve, kako težko se je iznebiti prehlajenja in kašlja. V takih časih priporočamo rabe Scottove emulzije ribjega olja, ki jo nadaljuje toliko časa, dokler se ne počutite zopet dovolj sveži in močni. Blagodejen vpliv Scottove emulzije ribjega olja, posebno tudi njen kašelj lajšajoči učinek se kmalu pokaže in napredkuje opaži. Mnogi, ki trpe že leta na posledicah prehlajenja in kašlja, so zadobili s Scottovo emulzijo novo moč in svežost.

Scottova emulzija ribjega olja je tako okusna in lahko prejavljiva, da jo radi jemljejo odrasli in otroci.

Cena originalni steklenici K 2.30. Dobri se v vseh lekarnah. Kdo pošlje 20 vin. v znakih na Scott & Bowe, G. m. b. H., Dunaj VII., in se sklicuje na ta časopis, dobiti se mu ena posiljev potom lekarni za poskušaj.

Boljša

kuharica

Išče službe pri kakšnem gospodu. Ponudbe naj se pošljajo pod št. 100 poštno ležeče, Ljubljana.

Izdaja konzorcii »Slovenca«.

Tiskatolische Tiskarne.

Kurzne cene

dne 16. februarja 1914.

	K	h
Državne rente.		
4½% konv. dav. pr. krov. renta (maj-nov.)	83	70
4½% konv. dav. pr. krov. renta (jan-jul.)	83	60
4½% avstr. velj. papir. renta febr.-avg.	87	70
4½% avstr. velj. srebr. renta (apr-okt.)	88	15
4½% avstr. zlata renta, davk. prosta .	106	55
4½% avstr. kronska renta (marec-sept.)	83	95
4½% av. krov. renta iz l. 1912 (junij-dec.)	83	90
4½% ogr. renta v zlatu .	100	80
4½% ogr. renta v krovah iz l. 1910 .	82	80
4½% ogr. renta v krovah iz l. 1913 .	91	—

Druge javne zadolžnice.

4½% kranjsko dež. posojilo iz l. 1888.	—	—
4½% kranjsko dež. melior. pos. iz l. 1911.	95	—
4½% kranjske deželne banke .	95	—
4½% bosansko deželno posojilo .	83	90
4½% obveznice Rudolf. železnice .	85	60
4½% obveznice želez. Ljubljana-Kamnik .	92	75
4½% obveznice dolenj. železnice .	—	—

Srečke.

4½% drž. srečke iz l. 1860. po 500 gld. a. v.	1630	—
4½% drž. srečke iz l. 1860. po 100 gld. a. v.	443	—
Državne srečke iz l. 1864. po 100 gld. a. v.	680	—
Državne srečke iz l. 1864. po 50 gld. a. v.	353	—
5½% don. urav. pos. iz l. 1870. po 100 gld.	273	—
3½% avstr. zemlj. kredit. srečke I. izd.	283	—
3½% avstr. zemlj. kredit. srečke II. izd.	242	75
Bazilika budim. iz l. 1886. po 5 gld.	27	—
Ljubljanske srečke po 20 gld.	61	—
Rudeči križ avstr. iz l. 1882. po 10 gld.	52	25
Rudeči križ ogr. iz l. 1882. po 5 gld.	31	75
Rudeči križ ital. iz l. 1885. po 25 lit.	45	50
Josziv-srečke iz l. 1888. .	15	75
Turške srečke .	226	90
Sroške drž. tob. srečke iz l. 1888. .	29	—

Akcije.

Avstr. kreditni zavod .	643	—

<tbl_r cells="3" ix="5" maxcspan="1" maxrspan="1" used